

Pirkanmaa 2019

OSALLISTUMINEN - teemaryhmän kokous 1 / 2018

Aika	TORSTAI 25.1.2018 klo 9.00 – 11.30
Paikka	Valimo-kokoushuone, Pellava-kokouskeskus, os. Kelloportinkatu 1 B (esteetön kulku pihan puolella olevan C-rapun kautta)

	Asia	Esittely, keskustelu, jatkotoimenpiteet
1	Kokouksen avaus ja esityslistan hyväksyminen	Puheenjohtaja avasi kokouksen. Todettiin läsnäolijat.
2	Edellisen kokouksen muistion hyväksyminen	Hyväksyttiin kokouksen esityslista lisäten asiakohdaksi 3 Toimielinrakenne ja palvelujen järjestäminen maakunnassa.
3	Toimielinrakenne ja palvelujen järjestäminen maakunnassa - osallistumisen näkökulma mukaan	<p>Käytiin läpi esitysluonnos toimielinrakennemallista ja palvelujen järjestämistavasta Pirkanmaan maakunnassa.</p> <p><u>Esityksen sisältö:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Maakunta palvelujen järjestäjänä - Maakunnan konsernirakenne (luonnos) - Järjestämisen mallin lähtökohtia - Palvelualakohtainen palvelujen järjestämisen malli (A) - Tehtäväalakohtainen malli – matriisi (B) - Osallistumisen näkökulma - Kojo 1 alatyöryhmän asiakokonaisuudet ja niiden tavoitteet 5/2018 mennessä - Toimielinmalli-asian käsittely, kevät 2018 (ohry, jory ja kojo) - Maakunnan toimielimet <ul style="list-style-type: none"> ⇒ Valmistelevan valiokunnan malli ⇒ Valiokuntamallista ⇒ Perusolekukset valiokuntavaihtoehdoista ⇒ Valmisteleva valiokunta – vaihtoehto ⇒ Valiokuntamallien kuvaselementit - Kohta 5. Menetelmät ja osallistuminen <ul style="list-style-type: none"> • Mitä työnmenetelmiä käytetään ja missä niistä päätetään? Miten avoimia käsittely ja materiaalit ovat, mitkä ovat osallistumisen välineet, rajoitteet ja periaatteet?

Kuva 1. Maakunnan konsernirakenne (luonnos)

Todettiin työryhmille tullut toimeksianto, johon vastaukset / kommentit tulee antaa 31.1.2018 mennessä.

- Työryhmän tulee tarkastella avoimuuden ja osallistumisen näkökulmista valiokunta -toimielinmallia; valmistelevan valiokuntamallin ja päättävän valiokuntamallin vertailu.

Aikataulu jatkokäsittelylle:

- jory 9.2.
- kojo 15.2.
- ohry 19.2.

Kojon ja osallistumisen yhteinen alatyöryhmä

- alatyöryhmän nimi: **Maakuntalaisten osallistuminen päätöksentekoon ja toimielintyöhön - alatyöryhmä**
- kokoonpano: Anne Heusala, Antti Leskinen (Elina Peippo)/Tre, Kirsikka Soikkeli/Suvi, Vainio /Ely, Sari Mäkinen/hyte
- Alatyöryhmään kutumisesta vastaa osallistumisen työryhmä
- Antti Leskinen ja Elina Peippo ovat Kojon toimielinmallin suunnittelun alatyöryhmässä

Liite 1. Toimielinrakenne ja palvelujen järjestäminen maakunnassa - osallistumisen näkökulma mukaan

Osallistumisen tr_toimielinmalli ja jär.

Yleiskeskustelussa todettiin:

- Valmistelusta vastaavat virkamiehet ovat hämmentyneitä nyt esitetystä valmistelevalta valiokuntamallista (uudessa mallissa valmistelu ja päätöksenteko on eriytetty)
- Menevätkö uudessa mallissa roolit sekaisin (poliittinen päättäjä, valmistelija ym.)?
 - ⇒ lakityöryhmä käynyt läpi esitysluonnosta ja todennut, että ongelmia ei pitäisi syntyä
- Valmisteleva elin on myös päättävä elin, jolla on juridinen vastuu
- Mitä valmisteleva- ja päättävämalli tarkoittaa osallistumisen näkökulmasta?
 - ⇒ Lisääkö uusi malli kansalaisen mahdollisuutta vaikuttaa?
 - ⇒ Poistaisiko se tällä hetkellä poliitikkojen ja kuntalaisten välillä olevan osallisuuskuilun?
 - ⇒ Jäisikö päättävä malli jatkossakin etäisemmäksi kuntalaisille?
 - ⇒ Olisiko valmistelevaan malliin helpompi saada kuntalaiset mukaan?
- Valmisteleva malli saattaa edesauttaa ja nopeuttaa päätösten tekoa, koska asiaa on jo valmisteltu ja siihen on paneuduttu (esitysten laatu voi tällöin olla parempi)
- Voiko valmistelevalta valiokunnassa oleva istua maakuntavaltuustossa?
=> Kyllä, valiokunnan jäsenet valitaan maakuntavaltuustosta, mutta maakuntahallituksessa jäsen ei voi olla
- Päätöksentekoon tulee saada riittävän laaja edustus, valta ei saa kasautua harvoille, kaksoisroolit tulisi poistaa?
- Valmistelevalta valiokunnassa asukkaat voivat olla mukana joustavammin
- Kuka päättää sen, keitä otetaan mukaan valmisteluun valtuutettujen lisäksi?
- Miten voimaannutetaan lain edellyttämien nykyisten neuvostojen (nuori-, vanhus, vammaisneuvosto) roolia?
- Toisaalta nyt uutta luotaessa voidaan tehdä enemmänkin kuin vain lain edellyttämä taso
- Pakollisten nyt olemassa olevien neuvostojen lisäksi voisi olla myös järjestöistä koostuva uusi neuvosto, joka voisi olla pysyvä toimintamalli ja siltä voitaisiin pyytää lausuntoja valmisteltaviin asioihin
- Uudessa toimintamallissa 2 perusasiaa tulee muuttamaan
 - a) valmisteluvaihe edellyttää aikaa, mutta päätöksentekoon tarvitaan vastaavasti vähemmän aikaa
 - b) Valmistelijan rooli muuttuu: nyt valmistelu tehdään valiokunnassa, ei yksittäisen virkamiehen toimesta (virkamies kuitenkin valmistelee eri vaihtoehtoja valiokunnalle)

- Nyt kannanottopyynnöt tulevat liian lyhyellä varoitusaajalla, jolloin niihin ei ehditä pyytämään kommentteja taustajoukoilta
- Pitäisikö olla monikulttuurisuus-malli mukana vai sijoittuvatko he automaattisesti muihin neuvostoihin?
- Maahanmuuttajaneuvosto => monikulttuurisuusneuvosto
- Järjestöt toimivat lähellä ihmisistä ja tämän kautta saatua tietoa tulisi hyödyntää mahdollisimman hyvin
- Ikäkausijattelu sisältää maahanmuuttajat, vammaiset jne.
- Perheneuvosto, joka voisi koostua eri erityisryhmien edustajista (yksinhuoltajat, maahanmuuttajat jne.)
- Kolmannen (ja neljännen sektorin) huomioiminen suunnittelussa tärkeää
- Maakunta voisi ottaa roolin ja tarjota uutta mahdollisuutta perhe- ja monikulttuurisuusneuvostoille
- Mikäli valiokunnat toimisivat teemoittain, järjestöt voisivat sijoittua niihin oman kohderyhmän tarpeista käsin
- Myös poikkitoiminnallisia valiokuntia kannatetaan
- Tulevaisuus- ja yhteistyövaliokunnat ovat myös nousseet toiveissa esille, neuvostojen kokoonpano olisi laajapohjainen
- Valmistelevalat valiokunnat voivat olla myös poikkileikkaavia
- Järjestöjen näkökulmasta ikäkausijakauma on ajoittain hankala => läpileikkaava malli olisi joustavampi
- Tavoitteena tulee olla mahdollisimman joustava ja mukailtava malli, joka muokkautuisi tarpeen mukaan (maakuntabussi) ja näin mahdollistettaisiin myös matalan kynnyksen osallistuminen: "suora osallistuminen" tulee mahdollistaa nykyistä paremmin!
- Osallistumisen, hyvinvoinnin ja turvallisuuden valiokunta (ikärajaton väestöryhmätön malli)
- Ideaalimalli: palvelualan tehtävä on prosessi, jossa alkuun on monen palvelualan työpaja, striimaus, kerätään tietoa laajemmalta alalta ja myöhemmin keskitytään kehittämään tiettyä palvelualaa
- Järjestöillä on nyt suuri halua osallistua ja into osallistua, tämä pitää mahdollistaa ja hyödyntää valmistelussa
- Mennään kuntalaisen luo, pop up-tilaisuudet, hyödynnetään olemassa olevia tilaisuuksia / tapahtumia (lähitorit, ikäkahvilat ym.)

Yhteenveto keskustelusta:

Tavoitteena tulee olla mahdollisimman joustava ja mukailtava kuntalaisen osallistumisen mahdollistava malli, joka muokkautuisi tarpeen mukaan ja mahdollistaisi myös matalan kynnyksen osallistumisen. Kuntalaisilla tulee olla mahdollisuus osallistumiseen ilman kuulumista mihinkään ryhmään (esim. pop up

		<p>–toiminnan kautta). Kokemusasiantuntijuutta tulee hyödyntää, mutta virkamiehen roolia ei tule unohtaa. Osallistumisen työryhmä kannattaa valmistelemaan valiokuntamallin ja poikkitoiminnallisten valiokuntien käyttöönottoa.</p> <p><u>Jatkotoimet:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Projektipäällikkö Anne Heusala valmistelee osallistumisen-teemaryhmän lausunnon 31.1.2018 mennessä
<p>4</p>	<p>Osallistuminen-työryhmän esivalmistelun 2.vaiheen työsuunnitelman tarkentaminen ja aikatauluttaminen</p> <p>- Tavoitteet</p>	<p>Käytiin läpi osallistuminen-teemaryhmälle asetetut <u>tavoitteet ja tavoiteaikataulut.</u></p> <p><u>Työryhmän kokoonpanosta todettiin:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ⇒ Työryhmän kokoonpano on jatkuvasti muuttuva, ajatuksena "overt ovat avoinna kaikille halukkaille ja asiasta kiinnostuneille" ⇒ Tiettyjen tehtävien valmistelua varten voidaan tarvittaessa luoda alatyöryhmiä, joiden kokoonpano sovitaan erikseen ⇒ Kokouksiin kutsutaan tarpeen mukaan asiantuntijoita <p><u>Työryhmän tavoitteet:</u></p> <p>Osallistuminen-teemaryhmän tehtävä on tarkastella osallistumisen mahdollisuuksia asukkaan / kuntalaisen näkökulmasta (henkilöstöryhmän alatyöryhmä käsittelee maakunnan palvelukseen siirtyvän henkilöstön osallistumismahdollisuuksia). Yksittäisen asukkaan näkökulma sisältää myös järjestöt, yritykset ym. yhteisöt.</p> <p>TAVOITE 1.</p> <ul style="list-style-type: none"> ⇒ Valmistelee kansalaisten suoran ja edustuksellisen osallistumisen työkalut ja periaatteet yhteistyössä KoJon kanssa liittyen päätöksentekoon ja toimielintyöskentelyyn ⇒ Konkretisoi, miten asukkaiden näkemykset saadaan osaksi päätöksentekoa ja suunnittelun tueksi; ⇒ Uuden ajan päätöksentekoon osallistumisen toimintamalli ja työkalut V1 luotu (KoJo ryhmän kanssa) ⇒ Nettisivut ja sovellukset / kysy ja saat vastauksen <p><u>Työryhmän kommentit:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ⇒ Osallistumisen näkökulmasta toiveena, että Pirkanmaa 2019 - verkkosivustolle tulee asukkaille kysy ja vastaa palsta (uudet verkkosivut valmisteilla, vastuuhenkilönä tiedottaja Tiina Tanni) ⇒ Voisiko verkkosivulle laittaa osallistumisen ideaalin toimintamallin

- (case), jossa kaikki on loistavasti => väliraporttiin!
- ⇒ Ideaali malli toimisi keskustelun herättäjänä
 - ⇒ Piirrosmallit , visuaalisuus (Tussitaikurit tmv.) =>väliraporttiin!
 - ⇒ Tarina (vrt. Ota kantaa-sivusto)

TAVOITE 2.

- ⇒ Seuraa (läntinen maailma) ja suunnittelee eettisestikin kestävätkin maakunnan asukkaiden osallistumisen toimintamallit (väliaikaishallinto ja maakuntavaltuusto)
- ⇒ Jalkautuminen ja näkyminen, maakunnan tunnettuuden lisääminen (yhtymäkohta viestintä)
- ⇒ Maakuntabussi
- ⇒ striimaus

Työryhmän kommentit:

- Osallistumisesta on myös se, ettei osallistu tai vain seuraa asioita

- Tavoitteena koko läntinen maailman seuraaminen on melko laaja. Toisaalta esim. Tanskan ja Hollannin tekemät uudistukset kannattaa huomioida taustamateriaalina

- ⇒ Toimeksianto: teemaryhmään kuuluvien tiedeyhteisöjen edustajien tutkijaryhmät ottavat asian selvittelyyn alle (vrt. tavoitteena Euroopan kiinnostavin maakunta, jolloin vertailtiedon tulee olla käytettävissä)

TAVOITE 3.

- ⇒ Koordinaatio osallistumisen eri tasoilla (organisaatio, kunta, maakunta)
- ⇒ Toimiva työryhmäkummitoiminta
- ⇒ Osallistumisen kautta asukkaat ja henkilöstö mukana palvelustrategian ja -lupauksen valmistelussa ja arvioinnissa

TAVOITE 4.

- ⇒ Koordinaatio TKI-toimintaan sekä valtakunnallisiin hankkeisiin (AKE, Nuksu, 1&On, Lape) ja opiskelijayhteistyö
- ⇒ Osallistumisen verkostojen, kokemusasiantuntijuuden ja muiden työkalujen yms. tuki työryhmille (koulutus, uusi opiskelijoiden oppimisympäristö)

<p>- Väliraportti</p>	<p>Liite 2. Työryhmien toimeksianto / esivalmistelun 2.vaihe</p> <p> Tiinan esitys.pdf</p> <p>VÄLIRAPORTTI</p> <ul style="list-style-type: none">⇒ oltava valmiina 28.2.2018 mennessä⇒ koontivastuussa työryhmän projektipäällikkö Anne Heusala <p><u>Raportissa arvioitava:</u></p> <ul style="list-style-type: none">⇒ Mikä on työryhmän järjestäytymisen tilanne?⇒ Mitä on tehty?⇒ Onko työryhmän toimeenpanosuunnitelma ajantasainen ryhmälle asetettujen tehtävien ja tavoitteiden suhteen? Onko toimeenpanosuunnitelmasta tehty yksityiskohtaisempi työn projektointi?⇒ Onko työryhmä aikataulussa suhteessa asetettuihin tavoitteisiin?⇒ Oma arvio, onko ryhmälle asetetut tehtävät ja tavoitteet realistista toteuttaa ja saavuttaa?⇒ Mikä on työryhmän keskeisin ratkaistava asiakokonaisuus kesään 2018 mennessä?⇒ Päivittää työryhmänne alatyöryhmät erilliseen excel- taulukkopohjaan (20180228_Työryhmät ja alatyöryhmät), joka löytyy koordinaatioryhmän työtilan kansiossa Toimeksiannot ja vastaukset / 20180228_Työryhmien väliraportointi)⇒ Riskienhallinta⇒ Muut mahdolliset huomiot ja terveiset uudistusvalmistelulle <p><u>Jatkotoimet:</u></p> <ul style="list-style-type: none">⇒ Projektipäällikkö laatii väliraportin ja toimittaa sen työryhmän jäsenille ennen seuraavaa kokousta⇒ Käsitellään teemaryhmän väliraporttia seuraavassa kokouksessa⇒ Työryhmän konkreettiset esitykset osallistumisen malleista väliaikaishallinnon päätettäväksi valmistellaan 31.5.2018 mennessä
-----------------------	---

<p>- Osallistumisen perusarvot (IAP2)</p>	<p>(ehdotuksena tuottaa loppuraportti piirroselokuvana tarinaa hyödyntäen)</p> <p><u>Osallistumisen perusarvot (IAP2):</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Kansalaisella tulee olla mahdollisuus sanoa kantansa asioihin, jotka vaikuttavat hänen elämäänsä. - Osallistumiseen sisältyy lupaus siitä, että osallistuminen vaikuttaa päätöksiin. - Osallistuminen edistää kestäviä päätöksiä, koska päättäjien lisäksi kaikkien osallistujien tarpeet ja intressit tunnustetaan ja niistä keskustellaan. - Osallistuminen hakee ja auttaa niitä osallistumaan, joihin vaikutuksia voi kohdistua ja joita päätökset saattavat kiinnostaa. - Osapuolten panokset työskentelyyn varmistetaan suunnittelemalla osallistumistavat - Osallistumiseen kuuluu riittävän informaation toimittaminen osapuolille, jotta osallistuminen on mielekästä. - Osallistujille kuuluu kertoa, kuinka heidän kannanottonsa vaikuttivat päätöksiin. <p>*****</p>
<p>- Maakuntastrategia</p>	<p><u>Maakuntastrategiaan liittyvä toimeksianto työryhmille:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ⇒ Miten työryhmäsi tarkentaisi strategian (ja valmistelun) yleispäämäärää? ⇒ Mistä työryhmäsi teeman sisällöistä tulisi linjata maakuntastrategiassa? ⇒ Miten em. sisällöistä pitäisi linjata? <p>Käytiin yleiskeskustelua osallistuminen-teeman näkymisestä maakuntastrategiassa ja todettiin:</p> <p>Maakuntastrategiaan tulee kirjata ajatus, että <u>osallisuus kuuluu kaikille</u> (vrt. eurooppalaiset periaatteet IAP2). Jotta kuntalaisina voimme aidosti vaikuttaa asioihin, meillä tulee olla mahdollisuus osallistua asioiden valmisteluun ja päätöksentekoon. Osallistuminen on oppimista. Minä-ajattelu ei toimi, pitää hyväksyä myös muiden ajatukset (dialogisuus). Osallistumisen mahdollistamiselle on selkeä perusta (taustalla 17 lakia).</p> <p><u>Jatkotoimet:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Työryhmän jäsenet voivat vielä kokouksen jälkeenkin kommentoida maakuntastrategialuonnosta toimittamalla kommenttinsa sähköpostilla projektipäällikölle

5	<p>Muut mahdolliset asiat</p> <ul style="list-style-type: none">- Tiedotettavat asiat - Kokousmateriaali	<p>Muissa mahdollisissa asioissa todettiin:</p> <p>Osallistuminen-teemaryhmän <u>Tiedotettavat asiat</u>:</p> <ul style="list-style-type: none">- Kuulimme kojon esityksen, otimme kantaa ja totesimme, että meitä on kuultu asiassa- Työryhmämme toimii kummeina eri työryhmille- Työryhmämme kevään kokouspäivät (projektipäällikkö informoi) <p><u>Työryhmän kokousmateriaali</u>:</p> <ul style="list-style-type: none">- Tietosuojan vuoksi toimitamme kokousten muistiot jatkossa kahtena kappaleena: esityslista / kokousmuistio + osallistujaluettelo- Pirkanmaan liiton sivustolla julkaistava materiaali toimitetaan liittoon ilman henkilönimiä- Valmisteluun osallistujat tulee kuitenkin olla saatavissa myöhemmin
6	<p>Seuraava kokous</p>	<p>Seuraava kokous pidetään torstaina 22.2.2018 klo 13.30 -15.30. Paikka avoin.</p> <p><u>Esillä mm.</u></p> <ul style="list-style-type: none">- Esivalmistelun 2.vaiheen työryhmien seurantavastuuta ja mahdolliset vierailut muissa teemaryhmissä- Väliraportti <p><u>Kevään kokousaikataulu:</u></p> <ul style="list-style-type: none">- Torstai 15.3.2018 klo 14 – 16 paikka avoin- Torstai 26.4.2018 klo 9 – 11 Valimo-kokoushuone, Pellava-kokouskeskus- Tiistai 15.5.2018 klo 9 – 11 Valimo-kokoushuone, Pellava-kokouskeskus
7	<p>Kokouksen päättäminen</p>	<p>Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 11.30.</p>